

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

25.07.2019

Vår ref:

2019/7958

Deres dato:

Deres ref:

Reinbeitedistrikt 4/5 Skogerøya/Spurveneset
Håpet
9910 BJØRNEVATN
Att. Atle Magga

Saksbehandler, innvalgstelefon

Rasmus Kristoffer Høyning, 78 95 03 27

Skadefellingstillatelse på bjørn på Skogerøya i Sør-Varanger kommune – Reinbeitedistrikt 4/5B

Fylkesmannen i Troms og Finnmark viser til telefonsamtale med Reinbeitedistrikt 4/5 Skogerøya/Spurveneset (RBD4/5B) 25. juli og søknad datert 12. juli 2019 fra RBD4/5B om skadefelling av bjørn på Skogerøya i Sør-Varanger kommune.

Det ble gitt en skadefellingstillatelse til RBD4/5B den 12. -22. juli, etter at det var observert en bjørn nord på Skogerøya 11. juli. Det ble ikke felt bjørn i dette fellingsforsøket. Videre ble det igjen observert bjørn sør på Skogerøya den 25. juli. Denne bjørnen jagde rein ut i sjøen. På bakgrunn av denne hendelsen ønsker RBD 4/5B å gjenoppta fellingsforsøket.

-Vedtak-

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse til Reinbeitedistrikt 4/5B på 1 bjørn på Skogerøya i Sør-Varanger kommune. Tillatelsen er knyttet til en bjørn som er observert på øya, som er kalvingsområde for reinbeitedistriktet. Bjørnebinne med unge(r) er unntatt fellingstillatelsen. Skadefellingstillatelsen gjelder fra og med 25. juli til og med 31. juli 2019. Vilkår for skadefellingstillatelsen er nærmere angitt i dette brevet.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, samt rovviltforskriften § 8 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til tillatelsen

1. Skadefellingslaget organiseres av Reinbeitedistrikt 4/5B. Personell som skal delta i fellingsforsøket meldes inn til Fylkesmannen. Alle jegere som skal delta på skadefellingslaget må ha jegerprøve og bestått skyteprøve for storvilt, jf. § 18 i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.
2. Leder for skadefellingslaget er Svein Runar Ingebrigtsen. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene i fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

E-postadresse:
fmtfpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf
Org.nr. 967 311 014

3. Fellingen skal gjennomføres innenfor de rammer som er gitt i viltloven og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Dette gjelder bl.a. krav til våpen og ammunisjon, bruk av motorkjøretøy og bruk av hund. Deltakerne i fellingsforsøket forplikter seg til å utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte.
4. Bjørnebinne med unge(r) er unntatt fra fellingstillatelsen. Ungene som opptrår sammen med binne er også unntatt fellingstillatelsen.
5. Felling av bjørn skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen tlf. 78 95 04 04 på dagtid eller på 481 97 472 etter arbeidstid. Statens naturoppsyn skal også varsles om fellingen på telefon 922 64 407. Tid og sted for felling skal oppgis. Fellingsstedet skal påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet ber om det.
6. Dersom bjørn påskytes, men ikke gjenfinnes umiddelbart som dødt, skal fellingslaget gjennomføre skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk. Skadefellingsleder er ansvarlig for at skadefellingen avsluttes slik at det alltid er tid for skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk før mørket vanskeliggjør dette, likeledes at det ikke løsnes skudd så tidlig på morgenen at skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk vanskeliggjøres/må utsettes på grunn av lysforholdene. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet (tlf. 02800) skal varsles om påskytingen omgående. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk.
7. Felte dyr skal ivaretas og håndteres på en slik måte at skrotten ikke ødelegges eller forringes unødige. Felte dyr tilhører viltfondet. Felt bjørn skal utvømmes, alle deler av dyret skal tas vare på. Indre organer må ikke kasseres. Felt bjørn må også flås slik at skinnet er helt – hode eller labber skal ikke kappes av. Skrotten av flådd bjørn lagres kjølig i påvente av videre avklaring om håndtering. Avflådd hode og labber skal heller ikke kappes av skrotten.
8. Skadefellingslaget skal holde Fylkesmannen løpende orientert om hendelser som angrep, kadaverfunn, sporfunn og observasjoner av bjørn. Fylkesmannen vurderer fortløpende situasjonen, og kan på eget initiativ oppheve denne tillatelsen.

Kart over fellingsområde. Fellingsområde er skravert i blått.

Økonomisk ramme

Det vil ikke bli gitt godtgjøring til fellingspersonellet da felling gjennomføres av reinbeitedistriktet og ikke av kommunalt skadefellingslag. Imidlertid gis det en ramme på kr. 30.000,- for direkte dokumenterte kostnader knyttet til gjennomføringen av fellingsforsøket. Rapport fra fellingsforsøket med kvitteringer fra dokumenterte utgifter sendes Fylkesmannen i Troms og Finnmark senest 3 uker etter at fellingstillatelsen utløper.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konflikten og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8 Troms og Finnmark fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer et skadepotensiale i B-områder.

Lowverk

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 kan Fylkesmannen fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemda, jf. rovviltforskriften § 8, eller

Miljødirektoratet jf. § 13. Miljødirektoratet har i brev av 22.07.2019, utvidet kvoten for betinga skadefelling av brunbjørn med 2 dyr (2 dyr igjen 25. juli) til fylkesmennene i rovviltregionene 6, 7 og 8 for 2019.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for fremtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Videre skal Fylkesmannen vurdere søknaden etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Bestandsstatus og leveområder for brunbjørn

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige kull. Bestandsmålet for region 8 Troms og Finnmark er på 6 årlige kull. Antallet kull blir beregnet på bakgrunn av innsamlet DNA fra bjørnebinner. I 2018 ble det beregnet at det ble født 2,4 kull i Troms og Finnmark. Dette er under det fastsatte bestandsmålet.

Det ble i 2018 dokumentert via DNA og tilknyttet fotodokumentasjon minst 4 ynglinger av bjørn i Finnmark fylke. Det ble også påvist flere kull av fjordårsunger som ikke var dokumentert fra 2017.

De viktigste områdene for brunbjørn i Finnmark ligger i Pasvikdalen og indre deler av Finnmarksvidda i Karasjok og Kautokeino kommune. Det er i disse områdene de fleste binnene oppholder seg og det er dermed her produksjonen i bjørnebestanden skjer.

I løpet av de 3 siste årene er det en kjent avgang på 2 bjørner i Finnmark. Én hannbjørn som ble felt på skadefelling i mai 2017 og én hannbjørn som ble felt på skadefelling i Neiden 22. juli 2019.

Fylkesmannens vurdering

Det aktuelle området, Skogerøya i Sør-Varanger kommune er omlag 130 kvadratkilometer i utstrekning og ligger nært fastlandet. Øya er ikke forvaltningsområde for noen av de store rovviltartene, men det forekommer kongeørn og den ligger nært opp mot A-området for bjørn som strekker seg sørover fra Munkefjorden og Korsfjorden. Skogerøya er kalvingsområde for reinbeitedistrikt 4/5B og benyttes hvert år fra mai og utover sommeren. Dette er et svært viktig beiteområde for det aktuelle reinbeitedistriktet, og benyttes i en periode da reinen er særlig sårbar med hensyn til forstyrrelser og rovviltskader. Tidsperioden som reinen oppholder seg på Skogerøya varierer fra år til år med bakgrunn i variasjon i vær og beiteforhold. I år står fremdeles om lag halve flokken (1000 rein) igjen på øya.

Det er pr. dags dato ikke dokumentert skader på rein forårsaket av bjørn på Skogerøya. Det foreligger imidlertid observasjoner av simler uten kalv som har kommet over til fastlandet. På samme tid er det svært utfordrende å lokalisere kadaver i tide til at man kan gjennomføre skadedokumentasjon. Dette er fordi terrenget er meget bratt og kupert, samt at kalvene er små og derfor raskt fortæres av rovdyr og åtseletere. Reinbeitedistriktet har siden torsdag 11. juli intensivt tilsynet og søk etter kadaver.

Det er uvisst hvor lenge bjørnen har oppholdt seg på Skogerøya, men Fylkesmannen vurderer det som sannsynlig at bjørnen som nå er observert er den samme som ble sett for to uker siden nord på øya. I tiden etter den første observasjonen av bjørn på Skogerøya har det forekommet bjørneskader på sau på fastlandet. Siste dokumenterte skader på sau på fastlandet var på kvelden den 24. juli. Da den siste observasjonen av bjørn på Skogerøya er gjort så kort tid etter at man fant bjørnedrepts sau på fastlandet mener Fylkesmannen at det dreier seg om ulike individer av bjørn.

Potensialet for fremtidige skader er betydelig i den aktuelle situasjonen da det er et stort antall beitedyr på et avgrenset område. Bjørnen ble observert på den nordlige delen av øya 11 juli, der hoveddelen av flokken befant seg. 25. juli ble den observert på sørspissen jagende på rein. Reinkalver er særlig utsatt i tilfelle de skulle komme bort fra simla. På samme tid viser erfaring at kalvene blir mindre sårbare for rovdyrangrep utover sommeren etter hvert som de vokser, men da kaldt vær har medført sen tilvekst av bær og andre alternative matkilder, må en anta at rein kan være en attraktiv matkilde for bjørn så lenge den oppholder seg på Skogerøya.

Mulige forebyggende tiltak i skadesituasjoner med bjørn på sommeren er blant annet samling og flytting av beitedyr til mindre rovviltutsatte områder. Videre kan man også sette inn utvidet tilsyn og ekstra tilstedeværelse for å holde bjørnen borte fra beitedyrene. Som reinbeitedistriktet skrev i sin søknad av 12. juli har de iverksatt ekstra tilsyn samt søk etter kadaver på Skogerøya. Imidlertid er det ikke mulig å dekke hele området, da reinen går spredt og terrenget er svært bratt. Reinen kommer til å bli på øya frem til at den trekker ut av seg selv. Det vil ikke være mulig å samle og flytte hele flokken over til fastlandet.

Om det formodning skulle la seg gjøre å få samlet og flyttet reinen til de andre beiteområdene vil det sannsynligvis ikke løse situasjonen. De to alternative rutene til fastlandet bjørnen har, vil lede den enten vest inn i sauebeite og reinbeiteområdet hvor RBD4/5B har resten av flokken. I dette området er det en pågående skadesituasjon forårsaket av bjørn. Dersom bjørnen krysser Korsfjorden vil den komme inn i sommerbeite til Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Fylkesmannen vurderer at uttak av 1 bjørn ikke vil medføre en vesentlig negativ påvirkning på brunbjørnbestanden i regionen. Begrunnelsen for dette er at ynglende binner oppholder seg hovedsakelig i kjerneområdene for bjørn i Pasvik og indre deler av Finnmarksvidda. Den aktuelle bjørnen oppholder seg i et svært viktig område for reindrif og utgjør potensiale for fremtidig skade da det er mye rein på øya, deriblant mange kalver. Videre er det ikke mulig å iverksette effektive forebyggende tiltak på grunn av terrengets beskaffenhet. Reinen kan bli stående i området frem mot september, avhengig av vær og beiteforhold.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Fylkesmannen vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Forvaltningen har meget god kunnskap om status og utbredelse for brunbjørn og således et godt grunnlag for å vurdere hvilken effekt på bestanden uttaket vil ha. Føre-

var prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer dermed ikke til anvendelse. Fylkesmannen vurderer at uttak av 1 bjørn på Skogerøya vil ikke påvirke økosystemet negativt i vesentlig grad, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er knyttet vilkår til gjennomføring av skadefelling for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rowilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse til Reinbeitedistrikt 4/5B på 1 bjørn på Skogerøya i Sør-Varanger kommune. Tillatelsen er knyttet til en bjørn som er observert på øya. Bjørnebinne med unge(r) er unntatt fellingstillatelsen. Skadefellingstillatelsen gjelder fra og med 25. juli til og med 31. juli 2019. Vilkår for skadefellingstillatelsen er nærmere angitt i dette brevet.

Begrunnelsen for vedtaket er at det foreligger et betydelig potensial for fremtidig skade og det finnes ikke noen annen tilfredsstillende løsning for å avverge denne. Fylkesmannen har lagt stor vekt på områdets betydning for reindrift og næringsutøvelse i sin avgjørelse. Uttak av 1 bjørn vurderes å ikke ha en vesentlig negativ effekt på bjørnebestanden.

Med hilsen

Christer Michaelsen
Fungerende miljødirektør

Rasmus Kristoffer Høyning
overingeniør miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM